

عواطف دردنیای دیجیتال

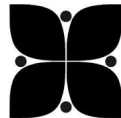
سرشناسه: اسکریبانو، آدریان: Scribano, Adrian
عنوان و نام پدیدآور: عواطف در دنیای دیجیتال: پژوهش اجتماعی ۴۰۰/نویسنده آدریان اسکریبانو؛ مترجم میثاق شایق.
مشخصات نشر: تهران: موسسه فرهنگی و هنری دیدگاه کاوش و سازندگی دکسا، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری: ۲۸۹ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۵۷۱-۵۵-۶
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: عنوان اصلی: Emotions in a digital world : social research 4.0,2023.
موضوع: تحول سازمانی -- جنبه‌های روان‌شناسی [Organizational change -- Psychological aspects]
هیجان‌ها -- جنبه‌های اجتماعی [Emotions -- Social aspects]
شناسه افزوده: شایق، میثاق، ۱۳۶۴-، مترجم
رده بندی کنگره: HD۵۸/۸
رده بندی دیویی: ۶۵۸.۴۰۶
شماره کتابشناسی ملی: ۹۳۹۱۸۷۴

شکوفایی

عواطف دردنیای دیجیتال

شیوه‌های نوین
شکل‌دهی به حقیقت
در جهان معاصر

آدریانو اسکریبانو
ترجمه میثاق شایق

موسسه فرهنگی دُکسا

عنوان: عواطف در دنیای دیجیتال
شیوه‌های نوین شکل‌دهی به حقیقت در جهان معاصر

نویسنده: آدریان اسکریبانو

مترجم: میثاق شایق

دبیر مجموعه: هادی صمدی

مدیر تولید: بهزاد عبدی

ویراستار فنی: آروین صداقت کیش

طراح جلد: پرویز بیانی

صفحه‌آرا: سمانه حسن‌زاده

نوبت چاپ: دوم، ۱۴۰۳

قیمت: ۳۵۰,۰۰۰ تومان

چاپ و صحافی: پردیس دانش

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۵۵۷۱-۵۵-۶

موسسه فرهنگی دیدگاه کاوش و سازندگی (دُکسا)

نشانی: ایران، تهران، صندوق پستی ۱۴۶۵۵۹۴۳

Email: publication@doxa-v.org

[doxa_vision](https://www.instagram.com/doxa_vision)

تلفن: ۰۲۱۵۴۹۳۲۲۲۲

www.doxa-v.org

تقديم به مايا پيا

فهرست

عواطف در دنیای دیجیتال.....	۳
سپاس‌گزاری.....	۵
مقدمه: عواطف: پژوهش اجتماعی ۴۰۰.....	۷
فصل ۱: بدن/عواطف و زیست‌جهان مجازی/موبایلی/دیجیتال.....	۴۱
فصل ۲: اینستاگرام، دیدن برای باور کردن نوانخانه‌های امریکای لاتین.....	۷۵
فصل ۳: واتساپ، برقراری ارتباط، ثبت، دانستن تعارض اجتماعی آرژانتینی‌ها و راهپیمایی هندوراسی‌ها به امریکا.....	۱۰۹
فصل ۴: سیاست و عشق دو قوم‌نگاری دیجیتال.....	۱۴۱
فصل ۵: پهناده‌ها شیوه‌ای جدید برای مشاهده حساسیت‌های تعاملات اجتماعی؟.....	۱۷۵
فصل ۶: آزمایش خلاقانه دیجیتال ابزار ضبط حساسیت.....	۲۰۷
فصل ۷: درآمدی بر معرفت‌شناسی پژوهش دیجیتال درباره عواطف.....	۲۴۱
نمایه.....	۲۷۱

مجموعه‌ی «شکوفایی» در دُکسا

در جهانی زیست می‌کنیم که باسرعتی بیش از گذشته در حال تغییر است. در چنین جهانی پرسش رایجِ عموم مردم آن است که چگونه زندگی کنیم تا در مسیر به‌زیستی و شکوفایی قرار داشته باشیم. در جهتِ پاسخ به این پرسش، مطالعات بسیار گسترده‌ای که به «مطالعات شادکامی و به‌زیستی» موسوم است، انجام شده است. اگر در دهه‌های گذشته عموماً فیلسوفان و روان‌شناسان متکفل پاسخ به چنین پرسشی بوده‌اند، امروزه این پرسش در حوزه‌های متعدد دیگری نیز مطرح است. در نشر دُکسا بر آن شدیم که همانند آنچه در مطالعات نظامند این حوزه در سطح جهانی انجام می‌شود مجموعه‌ای نسبتاً جامع را معرفی کنیم. بنابراین علاوه بر فلسفه و روان‌شناسی به سراغ اقتصاد، جامعه‌شناسی، مطالعات محیط زیستی، و علوم سیاسی نیز رفتیم. هر کدام از این رشته‌ها، به‌وسع خود، دست را در اطاق تاریکی برده‌اند تا به انسان سرگشته‌ی امروز کمک کنند به درک بهتری از سیر تحولاتی که بر شکوفایی و خوب‌زیستن اثر دارد برسد.

به‌علاوه، به مرور متوجه شدیم که نیازمند معرفی راهکارهای عملی‌تری نیز هستیم. به این ترتیب بود که از «مجموعه‌ی شکوفایی»، که عمده‌تاً منظری کلان‌نگر داشت و به خواننده کمک می‌کرد که چشم‌انداز نوینی به زندگی در جهان در حال تغییر کنونی داشته باشد، شاخه‌ای با نام مجموعه «مهارت‌های نرم» منشعب شد تا خواننده در عمل و به نحوی کاربردی‌تر نیز بتواند خود را برای ورود به چنین جهانی مبهم و رازآلود، که در آن رُبات‌ها و هوش مصنوعی نقشی هرچه پررنگ‌تر بازی می‌کنند، آماده کند.

امیدواریم با معرفی این دو مجموعه گامی کوچک در جهتِ به‌زیستی هموطنان خود بازی کنیم.

هادی صمدی

دبیر مجموعه

عواطف در دنیای دیجیتال

این کتاب مقدمات راهبردهای پژوهش اجتماعی کیفی دیجیتال دربارهٔ عواطف را در دنیایی دیجیتال عرضه می‌کند.

کتاب بر ارتباطات موجود میان بوم‌شناسی‌های عاطفی، عواطف به شکل متن و دنیای مجازی، موبایلی، دیجیتال تأکید دارد که ما را به دانش هرمنوتیک عملکردهای احساس نزدیک‌تر می‌کند. کتاب، در چارچوب «جامعهٔ ۴.۰»، موارد زیر را بررسی می‌کند:

- تغییرات سازمان‌دهی زندگی روزمره و کار در محیط‌های مجازی، موبایلی و دیجیتال.
- تأثیر اپلیکیشن‌ها و شبکه‌های اجتماعی بر احساسات، عواطف و حساسیت‌ها.
- تغییرات لازم در پژوهش اجتماعی برای به کارگیری قدرت این اپلیکیشن‌ها و شبکه‌ها در مطالعات اجتماعی.

به این ترتیب این کتاب مجموعه‌ای از عملکردهای پژوهش اجتماعی را به اشتراک می‌گذارد که امروز برای ضبط و درک عواطف توسعه یافته است و به کار می‌رود. کتاب حاضر را باید گام نخست در سفر طولانی کاوش ارتباطات نزدیک میان حساسیت‌ها، عواطف و روش‌شناسی پژوهش اجتماعی دانست. این کتاب برای دانشجویان و مدرسان مطالعهٔ عواطف

در حوزه علوم اجتماعی، شامل جامعه‌شناسی، روانشناسی، مطالعات سازمانی، قوم‌نگاری، تاریخ و علوم سیاسی، جذاب خواهد بود.

آدریان اسکریبانو سرپرست مرکز پژوهش و مطالعات جامعه‌شناختی^۱ و پژوهشگر اصلی شورای ملی پژوهش‌های علمی و فناوری در آرژانتین است. او همچنین مدیر مجله لاتین/امریکن ژورنال آو ستادیز آن بادیز^۲ و گروه جامعه‌شناسی عواطف و بدن در مؤسسه پژوهشی جینو ژرمانی^۳ در دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه بوئنوس آیرس است. اسکریبانو هماهنگ‌کننده ۲۶ کارگروه با موضوع بدن و عواطف در انجمن جامعه‌شناسی امریکای لاتین (ALAS) و مدیر ارشد ۸۰ کارگروه با موضوع اجتماع و عواطف در انجمن بین‌المللی جامعه‌شناسی (ISA) نیز است.

1. <http://www.estudiossociologicos.org/portal/index.php>

2. Latin American Journal of Studies on Bodies, Emotions and Society

3. Gino Germani Research Institute

سپاس گزاری

از امیلی بریگز^۱، مری هولمز^۲ و جولی براونلای^۳ به دلیل اعتمادشان به این پروژه تشکر می‌کنم. از لاکشیتا جوشی^۴ برای همکاری در ویراستاری سپاس گزارم. در پایان، بدون کمک‌های ارزشمند و همکاری قابل توجه فلورنیکا چاهبندریان^۵ این کتاب به شکل فعلی در نمی‌آمد.

-
1. Emily Briggs
 2. Mary Holmes
 3. Julie Brownlie
 4. Lakshita Joshi
 5. Florenica Chahbenderian

مقدمه

عواطف: پژوهش اجتماعی ۴۰

در دهه ۱۹۶۰ مارشال مک لوهان^۱ (۱۹۶۴)^[۱] عنوان کرد: از آن جا که فناوری های جدید به عنوان امتداد حواس ما عمل می کنند، تغییراتی در سیستم اعصاب مرکزی مان ایجاد کرده اند.

اینستاگرام^۲، واتساپ^۳، تیک تاک^۴، فیس بوک^۵ و زوم^۶ از جمله اپلیکیشن های فراوانی هستند که وارد زندگی روزمره میلیاردها انسان ساکن بر سیاره ای شده اند که روز به روز، به لطف وجود دنیای مجازی/موبایلی/دیجیتالی، در حال کوچک تر شدن است.

شاخه های علوم اجتماعی از بدو ظهور، راهبردهای پژوهشی خود را مطابق با تغییرات ایجاد شده در فرایندهای ساختار بندی اجتماعی اصلاح کرده اند.^۷

این کتاب با ارائه مقدمات راهبردهای پژوهش اجتماعی کیفی دیجیتال درباره عواطف، به ما امکان می دهد اجزای اصلی آن ها را بازسازی کنیم و

-
1. Marshal McLuhan
 2. Instagram
 3. WhatsApp
 4. TikTok
 5. Facebook
 6. Zoom
 7. Senu Giddens

با کاربردهایشان در موضوعات مختلف پژوهش‌های معاصر آشنا شویم. هدف این مقدمه مروری بر انگیزه‌ها و اعتراض‌های احتمالی به ارتباطات دیجیتال و نیز مروری بر محتوای کتاب است. هدف، آشنایی خواننده با چشم‌اندازی است که برای ایجاد ارتباط میان جامعه^۱ ۴۰، پژوهش اجتماعی و عواطف ارائه شده است.

۱.۰. پژوهش دیجیتال

مطالعه عواطف در دنیای مجازی/موبایلی/دیجیتال و از طریق آن امکان‌پذیر، ضروری و اضطراری است. برای شرح، ضبط و درک عواطف روش‌های دیجیتال وجود دارد و علوم اجتماعی، برای شکل‌دهی به دانشی درباره این فرایندها، مجموعه‌ای از «عملکردهای پژوهشی» را در اختیار دارد.

از میان عملکردها و ابزارهای مختلف، مجموعه‌ای از راهبردها و ابزارهای کمی برای تجزیه و تحلیل عواطف، که تحلیل احساسات^۲ خوانده می‌شود، وجود دارد. ژنگ^۳ و همکارانش در این باره عنوان می‌کنند^[۴]:

«با توجه به روش‌های پژوهشی اخیر، سه جنبه اصلی برای تحلیل احساسات، شامل محاسبه احساسات بر اساس فرهنگ‌نامه معنایی، طبقه‌بندی احساسات بر اساس یادگیری ماشینی^۴ و روش‌های دیگر، وجود دارد.»

تحلیل احساسات در چارچوب یاد شده سال‌ها در حوزه‌های مختلف پژوهش اجتماعی استفاده شده است (گرچ^۵ و همکاران، ۲۰۱۵)^[۳]:

۱. Society 4.0؛ اصطلاحی که فراجامه را توصیف می‌کند که در آن سیستم‌های ارزشی، سیستم‌های پاداش و قراردادهای اجتماعی زیربنای جامعه بازطراحی می‌شوند.

2. Sentiment Analysis

3. Zhang

4. Machine Learning

5. Gratch

احساس، گرایشی بلندمدت است که هنگام مواجه شدن فرد با موضوع، فرد یا هستومند خاصی تداعی می‌شود. آگاهی از موضع، نگرش یا افکار افراد نسبت به هستومندی خاص کاربردهای فراوانی دارد. مثلاً برای شرکت‌ها دانستن این‌که مشتری‌ها محصولات یا برنده‌شان را چه‌طور درک می‌کنند، اهمیت دارد. احزاب سیاسی برای ارزیابی رفتار رأی‌دهی به نظرسنجی‌ها علاقه‌مند هستند. تحلیل خودکار احساسات، درک محاسباتی از موضع، نگرش یا افکار افراد نسبت به یک هستومند، شخص یا موضوع است (...). با ظهور تار جهان‌نمای وب^۱، و کمی پس از آن شبکه اجتماعی، افراد می‌توانند ایده‌هایشان را از طریق این رسانه‌ها به شکل فراگیر مطرح کنند.^۲

کتابی که معرفی می‌شود، از جنبه‌های مختلف، بخشی از تحولات در پژوهش اجتماعی دیجیتال کیفی درباره عواطف، در چارچوب تغییرات اجتماعی و اصلاحات راهبردهای روش‌شناختی موردنیاز این تحولات، است.

ما در زمانه تغییر قرار داریم؛ علوم اجتماعی و راهبردهای پژوهشی‌شان در حال تغییرند، همان‌طور که سالگانیک^۳ در کتابش بیت به بیت، پژوهش اجتماعی در عصر دیجیتال^۴ عنوان می‌کند:

همان‌طور که اصول عکس‌برداری، اصول فیلم‌برداری را شکل می‌دهد، اصول پژوهش اجتماعی که در صد سال اخیر ایجاد شده است، پژوهش‌های اجتماعی که در ۱۰۰ سال آینده انجام می‌شود،

1. World Wide Web

2. Soleymani et al., 2017, p. 3

3. Salganik

۴. Bit By Bit, Social Research in the Digital Age؛ این کتاب را انتشارات سروش با عنوان «درآمدی بر علوم اجتماعی محاسباتی» منتشر کرده است. م.

شکل می‌دهد. اما این تغییر این معنا را هم دربر دارد که تنها نباید روش قبل را ادامه دهیم. در عوض باید رویکردهای گذشته را با قابلیت‌های حال و آینده در هم آمیزیم.^[۴]

تغییرات رویه‌ها، جهش‌های ماندگاری هستند که آنچه در حال حاضر شناخته شده است، به شکل جدید تغییر می‌دهند/تطبیق می‌دهند/دوباره ابداع می‌کنند. روش‌شناسی پژوهش اجتماعی دیجیتال روش‌های سابق را تقویت و احیاء می‌کند و شیوه‌های جدید/قدیمی برای دانستن را بهبود می‌بخشد و ایجاد می‌کند. در این راستا مارس^۱ عنوان می‌کند:

برای درک این رویارویی ریچارد راجرز^۲ (۲۰۰۹) تمایزی مفید میان توسعه شیوه‌های «به طور طبیعی دیجیتال» و «دیجیتالی کردن» شیوه‌ها لحاظ کرده است. حامیان پروژه اول استدلال می‌کنند که فناوری‌های دیجیتال ایجاد روش‌های «اساساً جدید» را امکان‌پذیر یا حتی ایجاب می‌کنند. این روش‌ها از مزیت ویژگی‌های متمایز زیرساخت‌ها، ابزارها و عملکردهای دیجیتال برخوردارند.^۳ در مقابل طرف‌داران رویکرد دوم بر تداوم توسعه روش‌شناسی در رسانه‌ها و محیط‌های فناورانه مختلف تأکید دارند. آن‌ها با تأکید بر شباهت‌های میان اطلاعات و فناوری‌های دیجیتال امروز و معادل‌های «پیش از دیجیتال شدن» آن‌ها نتیجه می‌گیرند چالش اصلی ما پیاده‌سازی عملکردهای موجود مانند تحلیل محتوا یا پژوهش پیمایشی در موقعیت دیجیتال است.^۴ بنابراین دنیای دیجیتال یک انتخاب روش‌شناختی اساسی را پیش روی

1. Marres

2. Richard Rogers

3. Rogers, 2013; see also Lee et al., 2008

4. Herring, 2009; Savage, 2010

پژوهشگران اجتماعی قرار می‌دهد: در انجام پژوهش دیجیتال آیا هدفمان برگردان روش‌های شناخته‌شده مانند قوم‌نگاری یا تحلیل محتوا به اشکال دیجیتال است یا در تلاش برای ایجاد روش‌های تجربی‌تر «جدید» هستیم که از ویژگی‌های اصلی فناوری‌ها و عملکردهای دیجیتال بهره می‌گیرند؟^[۵]

این کتاب در عین حال به معرفت‌شناسی و نظریه‌ای درباره عواطف در عصر دیجیتال اشاره دارد که راهبردهای روش‌شناختی مورد بررسی در این جا را شکل می‌دهد و پایه‌گذاری می‌کند. این کتاب مجموعه‌ای از عملکردهای پژوهشی را ارائه می‌دهد که امروز برای ضبط و درک عواطف ایجاد می‌شوند و به کار می‌روند. طرح اصلی این کتاب این است که راهبردهایی از پژوهش اجتماعی دیجیتال را با خوانندگان به اشتراک بگذارد که در آنچه در حال حاضر پیوستار کاملاً دیجیتال^۱ را تشکیل می‌دهد، به کار رفته است.

۲.۰. جامعه و انقلاب ۴.۰

در نتیجه برخی پیامدهای اصطلاحاً انقلاب ۴.۰، تغییرات فراوانی در فرایندهای ساختار بندی اجتماعی در بیست سال اول قرن حاضر در کل این سیاره رخ داد. در این چارچوب به سه تغییر، از میان بقیه، به عنوان فرایندهایی که همچنان فعال هستند، می‌توان اشاره کرد: الف) تغییر در شکل‌های سازمان‌دهی زندگی روزمره و کار در محیط‌های مجازی/موبایلی/دیجیتال، ب) آثاری که «اپلیکیشن‌ها» و شبکه‌های اجتماعی بر احساسات، عواطف و حساسیت‌ها دارند و ج) تغییرات لازم در پژوهش‌های اجتماعی برای ثبت یا استفاده از قدرت «اپلیکیشن‌ها» و شبکه‌های یاد شده به عنوان بخشی از

فرایند پژوهش اجتماعی. هدف این کتاب معرفی نظام‌مند مؤلفه‌های اصلی برای استفاده از قوم‌نگاری دیجیتال، اینستاگرام، پهباد، واتساپ و زوم به عنوان ابزار پژوهش اجتماعی، از طریق مثال‌های عینی، است.

ما در جهانی به هم پیوسته از طریق دنیای مجازی/دیجیتالی زندگی می‌کنیم که تحولات فناورانه بیست سال اخیر آن را شکل داده است. اینترنت و ارتباط سیار دو محور هستند که شرایط را برای سه تغییر جدی در سیاست‌های حساسیت مهیا می‌کنند: الف) سازمان‌دهی روز/شب به شکل مستقل از تجربه سوژه‌هایی که تجربه‌اش می‌کنند، ب) تغییر احساسات مربوط به طبقه‌بندی و ج) ارزیابی تغییرات جهانی.

در این چارچوب می‌توان درک کرد چه‌طور دیجیتال شدن جهان با عاطفی شدن فرایندهای تسلط و زندگی روزمره همراه است. ما با نظامی اجتماعی مواجهیم که با ایجاد/خرید/فروش عواطف درون و از طریق شبکه‌های اجتماعی، رسانه‌ها و اینترنت جهانی می‌شود. از این منظر می‌توان ظهور «حساسیت‌های پلت‌فرم» را درک کرد.

هر جامعه روشی غالب در مدیریت نیروی کار دارد که محور اصلی سیاست‌های حساسیت را تشکیل می‌دهد. جامعه ۴۰۰ بر توده‌ای شدن نیروی کار دیجیتال دلالت دارد. «حساسیت‌های پلت‌فرم» در جامعه ۴۰۰ ظاهر می‌شود که از سه جهت آنی است: الف) از جنبه ابزاری که کنش در آن انجام می‌شود (احساس همیشه «آنلاین» بودن)، ب) اجتماعی که «در حال استفاده»، «میان» و «در گذر» است و ج) نمایاندن خالص (این‌جا/اکنون). بسیاری از کارهای دیجیتال ویژگی‌های مشابهی دارند و از این جهت اقتصاد سیاسی اخلاقیات این شیوه «احساس کردن جهان» را تقدیس می‌کند.

انقلاب ۴۰۰ دربرگیرنده عملکردهای اجتماعی و شکل‌های تعاملی

است که ابزارهای موبایلی در آن نقشی ویژه دارد. ابزارهای ارتباط سیار (از تلفن‌های همراه گرفته تا تبلت‌ها) به فضایی برای تولید، ویرایش و ابزاری برای ذخیره تصویر تبدیل شده‌اند. به کمک برنامه‌هایی با دسترسی آسان و مدیریت شده، صاحبان ابزارهای فوق به «تصویرسازان»، «خالقان عواطف»، «مصاحبان تنهایی» و «مشاوران خرید» تبدیل شده‌اند. قدرت برنامه‌ها و ابزارها کاملاً آشکار است و کاربردشان در پژوهش‌های اجتماعی نیازی در حال رشد در علوم اجتماعی است.

یکی از جنبه‌های اصلی ارتباط میان دنیای مجازی/موبایلی/دیجیتالی و پژوهش‌های علوم اجتماعی، درک این موضوع است که این ارتباط دست‌کم در سه حوزه عمل می‌کند که بر یکدیگر اثر می‌گذارند.

حوزه اول، اینترنت به عنوان شبکه‌ی دانش، قابلیت‌ها و ذخیره اطلاعات در عین حال فضایی برای بررسی، ابزار پژوهش و شکل جدیدی از دانش است. حوزه دوم، توانایی درک ارتباط میان ذخیره اطلاعات، مدیریت، فضای تولید، ابزارهای ابداع شده برای چنین اهدافی، روش‌ها و ابزارهای دیجیتالی کردن و ویژگی‌های تعاملی این دستگاه‌ها با ابزارهای اینترنت اشیا و دیگر جنبه‌های انقلاب ۴.۰ ضروری است.

حوزه سوم، شفاف‌سازی ارتباط میان استانداردها و ابزارهای پژوهش اجتماعی سنتی، هم در شکل کیفی و هم کمی‌شان، با ابزارهای جدیدی که تحت تأثیر انقلاب ۴.۰ و چشم‌انداز دیجیتالی جهان به وجود آمدند، ضروری است.

در چارچوب این سه جنبه، به عنوان سه حوزه‌ای که امروز برای شکل‌دهی به بستر پژوهش اجتماعی دیجیتال در تعامل هستند، این کتاب به عنوان مقدمه و سرآغازی برای استانداردسازی و کاربرد اپلیکیشن‌ها، فرایندها و ابزارهایی که در انقلاب ۴.۰ برای بررسی دنیای اجتماعی ظاهر شدند، ارائه می‌شود.

بنابراین آنچه در این جا مطرح می‌کنیم با در نظر گرفتن برخی ویژگی‌های اصلی شبکه‌های اجتماعی، دنیای دیجیتالی و دستگاه‌های موبایل، مبنای شناسایی، ثبت، تحلیل و تفسیر اطلاعاتی است که درک ساختار بندی فعلی دنیای اجتماعی را میسر می‌کند.

اپلیکیشن‌هایی که با هدف ایجاد ارتباطات اجتماعی صرف ابداع شدند، می‌توانند به عنوان ابزار پژوهش به کار روند، مثلاً به عنوان روشی برای بررسی مشکل مهاجرتی خاص. در این چارچوب پژوهش دیجیتال، پژوهش اجتماعی به وسیلهٔ ابزار دیگری است که با به کارگیری آن، هم برای روش‌های پژوهشی و هم برای استانداردهای فرایندی که پژوهش اجتماعی بر آن دلالت دارد، تعریفی دوباره لازم است. قوم‌نگاری، مشاهده، مصاحبه، نظرسنجی و ثبت بصری با توجه به این واقعیت از نو تعریف می‌شوند که در بستر دیجیتال تولید می‌شوند، از طریق ابزارهای دیجیتال شرح داده می‌شوند و در چارچوب تلاقی چندوجهی و چندسطحی امکان ضبط دیجیتال/موبایلی/مجازی تحلیل می‌شوند.

از این نظر، این کتاب نشان می‌دهد چه‌طور اینستاگرام، به واسطهٔ تولید تصویر، اجازه می‌دهد منابع بیانگر مرتبط با شبکه‌ای اجتماعی را که برای بیان جهان از طریق تصویرها ایجاد شده، اما به نوبهٔ خود ویدئو، مصاحبه و مشاهده را نیز اضافه کرده است، درک کنیم.

علاوه بر این در فصلی دیگر نشان می‌دهیم چه‌طور واتساپ می‌تواند به سطحی برای ثبت، ابزار پژوهش و فضای ذخیره‌سازی تبدیل شود. معلوم می‌شود پژوهشگران و سوژه‌های کنش چه‌طور از طریق این شبکهٔ اجتماعی می‌توانند در همان لحظهٔ انجام کنش با هم ارتباط برقرار کنند و در تعریف معنای مشاهده عامل جدیدی ارائه دهند.

کتاب در فصلی دیگر به کاربرد پهناده‌ها در پژوهش می‌پردازد که در آن‌جا به اهمیت بهره‌مندی از نمای فوقانی ارتباطات اجتماعی اشاره می‌شود.

دیدن «از بالا»، «نگاه فوقانی» و «نمای هوایی» چشم‌انداز مشاهده جهان را به معنای واقعی تغییر می‌دهد؛ محدودیت‌ها و امکانات پهنادهای ایجاد چشم‌اندازهای جدید برای پژوهش اجتماعی را ممکن می‌سازد.

در همین راستا نظریه و آزمایش قوم‌نگاری دیجیتال به عنوان شیوه پژوهش اجتماعی ظاهر می‌شود که در آن جهان به شکل استعاری در رایانه پژوهشگر جای می‌گیرد. این یعنی نگاهی به جامعه‌ای شامل روایات سوژه‌ها، ویدئوهای سوژه‌ها، عکس‌های عملکردها و تمام شکل‌های تولید و ثبت واقعیت که همان سوژه‌های اجتماعی تولید می‌کنند.

با استفاده از اپلیکیشن‌های خاص و به کمک پژوهش اجتماعی دیجیتال می‌توان درک کرد چه‌طور تمامی منابع دیجیتال در دسترس قابل استفاده به عنوان ابزارهایی برای ایجاد دانش درباره عواطف و ترویج خلاقیت و بیانگری هستند. در همین راستا در نهایت بخشی از این کتاب به تبیین آنچه آزمایش‌های خلاقانه دیجیتال^۱ می‌خوانیم، اختصاص دارد که نسخه‌ی مجازی/موبایلی از رویارویی‌های خلاقانه بیانگرانه^۲ ما در استفاده از اپلیکیشن زوم است. بنابراین پلت‌فرمی که برای «ملاقات» طراحی شده است، به فضایی برای آزمایش تبدیل می‌شود، جایی که سوژه‌ها می‌توانند عواطفی را بیان کنند که از طریق مم‌ها، عکس‌ها، استیکرها، طراحی‌ها و غیره تجربه می‌کنند.

بدیهی است مجموعه‌ای از امکانات اینترنت، با اثرگذاری از طریق شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر اپلیکیشن‌های شبکه‌ای و کاربرد پیام‌رسانی در عصر تلفن‌های هوشمند، تأیید شده است. این امکانات به ابزارهای پژوهش، سطوح بررسی و منابع فرایندهای دانش هرمنوتیک مضاعف^۳ و نظارت شناختی در پژوهش اجتماعی تبدیل می‌شوند.

1. Digital Creative Experience

2. Expressive Creative Encounter

3. Double Hermeneutics

یکی از جنبه‌هایی که با ظهور دنیای مجازی/موبایلی/دیجیتالی مرتبط است، موضوع هوش مصنوعی است^[۶] که اخیراً در مقاله اسکریبانو و مایرانو^۱ به آن اشاره کردیم. برداشتی تلفیقی از برخی محورهای مورد اشاره در آن جا به شرح زیر است:

از چشم‌اندازی انتقادی به جامعه‌شناسی بدن/عواطف، هزاره جدید گسترش افسارگسیخته‌ای از سرمایه‌داری در کل این سیاره و متعاقب آن بروز مجموعه‌ای از تغییر و تحولات در فرایندهای اجتماعی در کل جهان را آشکار می‌کند؛ یکی از آن‌ها: انقلاب موبایلی/دیجیتال است که بر افزایش چشم‌گیر استفاده از اینترنت و دستگاه‌های موبایل، صورت‌بندی مجدد کار در کارهای دیجیتال و اقتصاد سیاسی اخلاقیات جدید دلالت دارد. یکی از آثار اصلی ارتباط میان جامعه ۴.۰، کار دیجیتال و فرایند ساختاربندی اجتماعی تغییر در سیاست‌های حساسیت و همراه آن صورت‌بندی مجدد مفهوم فضا/زمان در چشم‌انداز مجازی/موبایلی/دیجیتال است.^[۷]

هوش مصنوعی در سال‌های اخیر گسترش و تنوع یافته است. امروز این حوزه به عنوان «شاخه‌ای از علم لحاظ می‌شود که هدفش ابداع ماشین‌های هوشمند با قابلیت یادگیری، تطبیق و عملکرد خودمختار است»^[۸]. اسکریبانو و مایرانو ادامه می‌دهند:

این ماشین‌ها، طبق نسخه‌های مختلف، با قابلیت تصمیم‌گیری‌های مناسب در موقعیت‌های نامعین و نیز برخورداری از توانایی یادگیری جهت ارتقاء عملکردشان بر اساس تجربیات، هوشمند می‌شوند.

تعداد قابل توجهی از مطالعات بر هوش مصنوعی به دنبال این هستند تا عملکردهای اجتماعی را حول این فناوری جدید به شکل مفهومی مرزبندی کنند.^[۷]

در چارچوب مورد اشاره معلوم می شود چه طور هوش مصنوعی نقش های مختلفی چون سیستم های تشخیص تصویر، دستیار مجازی، رانندگی با دستیار، ربات های چت، ربات ها، اپلیکیشن های لجستیک هوشمند و فرایندهای حمل و نقل و غیره را ایفا می کند. اما در حوزه ای که بیش ترین اهمیت را در این کتاب برای ما دارد و مستقیماً با صنعت رسانه اجتماعی مرتبط است، هوش مصنوعی عاملی کلیدی در «مدون کردن/ نظارت» داده های میلیون ها کاربر در شبکه های اجتماعی مانند فیس بوک، توئیتر و اسنپ چت است.

صنعت سرگرمی در حال حاضر مورد استفاده تأمین کنندگانی چون آمازون^۱ و نتفلیکس^۲ قرار دارد که برای ارائه پیشنهاد فیلم ها، برنامه ها و غیره به مدیریت الگوریتم ها نیاز دارند. می توان درک کرد چه طور این سیستم های فناورانه در عملکردهای متعددی به کار می روند و ارتباطمان با جهان را به کمک یادگیری ماشینی^۳، یادگیری عمیق^۴، پردازش زبان طبیعی^۵، نظریه بازی های الگوریتمی^۶، سیستم های مشارکتی^۷، اتوماسیون فرایندهای رباتیک^۸ و غیره تغییر می دهند.

این کتاب به این موضوع اختصاص دارد که چه طور مدون کردن برخی

1. Amazon

2. Netflix

3. Machine Learning

4. Deep Learning

5. Natural Language Processing

6. Algorithmic Game Theories

۷. Collaborative System: سیستم اطلاعاتی که برای تسهیل اشتراک گذاری کارآمد داده ها، اسناد،

فایل ها، اطلاعات و دانش بین تیم ها و کارکنان یک سازمان استفاده می شود. م.

8. Automation Of Robotic Processes

«قواعد» برای پژوهش اجتماعی کیفی درون و از طریق دنیای مجازی/دیجیتال/موبایلی با استفاده از فرایندها و اپلیکیشن‌هایی که با گسترش این دنیا در مقیاس سیاره‌ای ابداع شدند، امکان‌پذیر است.

ویژگی‌های برجسته دیدگاهی کیفی، از طریق نمونه‌های عینی پژوهش‌های انجام‌شده، مطرح می‌شود که مسیرهایی متفاوت به سمت کلان داده^۱ و تمام راهبردهای کمی که از قبل به شکل فراگیر استفاده می‌شد، تکمیل و بررسی می‌کند.

این طرح بر پایه تأکید بر نقش اصلی عواطف در فرایند ساختاربندی اجتماعی و معرفی دستگاه‌ها، اپلیکیشن‌ها و فرایندهای ابداع شده درون و از دنیای مجازی/دیجیتال/موبایلی به عنوان ابزار مشاهده آن‌ها قرار دارد.

۳.۰. برخی فرض‌ها و پرسش‌های اصلی

در چارچوبی که شرح دادیم، سه پرسش، از میان موارد فراوانی که مطرح می‌شود، برای درک این کتاب ضروری است؛ وجود داشتن یا نداشتن عواطف دیجیتال، دامنه «فضای مجازی» در چارچوب تقسیم‌بندی دیجیتالی^۲ و ارتباط اخلاق و رضایت در پژوهش در دنیای دیجیتال.

۳.۱. عواطف دیجیتال

این کتاب درباره محتوای عواطف دیجیتالی نیست که به عنوان عواطفی شناخته می‌شوند که درون و از طریق جهان حیاتی^۳ مجازی/موبایلی/

1. Big Data

2. Digital Divide

۳. Life World: این مفهوم از جامعه‌شناسی و به‌ویژه از نظریه‌های آلفرد شوتس گرفته شده است... به نظر هابرماس جهان حیاتی چشم‌اندازی درونی ارائه می‌دهد (حال آن‌که نظام، دیدگاهی بیرونی را باز می‌نماید) ... به هر روی تنها یک جامعه وجود دارد و جهان حیاتی و نظام، تنها دوشیوه متفاوت نگریستن به جامعه به شمار می‌آیند. اما کنش ارتباطی در داخل جهان حیاتی رخ می‌دهد. نظریه‌های جامعه‌شناسی در دوران معاصر، جرج ریترز، ترجمه محسن ثلاثی. انتشارات علمی. م

دیجیتال تولید، پخش و بازتولید می‌شوند، بلکه اثری است که ابزارهایی از علوم اجتماعی را برای بررسی این شکل از عواطف ارائه می‌دهد.

در فصل ۷ (و دیگر فصل‌های کتاب) می‌بینیم لحاظ کردن تفاوت میان دنیای واقعی و مجازی ضروری نیست، زیرا جهان حیات مجازی/موبایلی/دیجیتال ابزارهایی برای شناخت جهان و شناخت خویش به شکل کلی ارائه می‌دهد و در این بستر است که تأیید وجود عواطف دیجیتال امکان‌پذیر است. ابتدا می‌توان عواطف شبکه‌های اجتماعی، به تعبیر جیاکسوجلو^۱ و همکارانش، را تأیید کرد، یعنی عواطفی که با ابزارهای دیجیتال ایجاد می‌شود و از طریق «اپلیکیشن‌های» تعاملی بیان می‌شود:

ارتباط رسانه‌ای شده اجتماعی عواطف با بافت‌های اجتماعی فناوری‌های شبکه‌ای، شامل قابلیت ماندگاری، مقیاس‌پذیری، تکرارپذیری و جست‌وجوپذیری (...) در فرهنگ در حال ظهور اشتراک‌گذاری، به شکلی پیچیده مرتبط است (...). معنایش این است که دیدگاه‌ها و تعاریف موجود از عواطف رضایت‌بخش نیستند و باید با درک بسترهای شبکه‌ای تکمیل شوند. به بیان دیگر نظریه‌های عواطف به نظریه‌های عواطف شبکه‌ای تبدیل می‌شوند که شامل بسیج عاطفه در فرهنگ‌های عاطفی آنلاین به عنوان منبعی قابل انتقال، قابل انتشار و مستقل است که عواطف خصوصی مشترک سابق را در فضای آنلاین و تجربه جمعی بروز می‌دهد.^[۹]

در بخش‌های مختلف کتاب می‌بینیم سطوح شخصی، آنلاین و تجربه‌های جمعی در این جا ظاهر می‌شود. این موضوع ما را به نقطه بحث‌برانگیز دیگری می‌برد؛ آیا تقسیم‌بندی مشخصی میان دنیای واقعی و

مجازی وجود دارد؟ کیریکو^۱ و گاگیولی^۲ در مطالعه خود در این باره به طور صریح پاسخ می دهند:

یافته‌های ما نشان دادند مشخصه‌های تجربی قرارگیری در محیط‌های طبیعی در شرایط غیرآزمایشگاهی و مجازی تفاوت قابل توجهی ندارد، که حاکی از این است که تجربه‌ی مجازی مدل قابل اعتمادی از شکل واقعی است. فناوری‌های شبیه‌سازی مجازی به شکل روزافزون در روان‌درمانی، توریسم، نمایشگاه‌های موزه^۳، آموزش و بسیاری حوزه‌های دیگر به کار می‌روند. در تمام این زمینه‌ها میزان شباهت میان تجربه‌های واقعی شبیه‌سازی شده، در شکل‌دهی به ارزش آن اپلیکیشن نقشی اساسی بازی می‌کنند. این یافته‌ها که نشان می‌دهد اصالت عواطف در موقعیتی مجازی نسبت به موقعیت واقعی کم‌تر نیست، در صورت تأیید در مطالعات بعدی، از استفاده از واقعیت مجازی و فناوری‌های شبیه‌سازی در این حوزه‌ها حمایت می‌کند. در نهایت این نتایج در سطح روش‌شناختی نشان می‌دهد واقعیت مجازی، پارادایم بوم‌شناختی معتبری برای مطالعه عواطف در آزمایشگاه فراهم می‌کند.^[۱۰]

ارتباط/انفصال میان زندگی کردن، آزمایش و وجود، به شکل مشابه کنش‌های نمونه‌سازی در سناریوهای «زنده» و فضاهای «مجازی‌اند» که به طور روزافزون جامعه ۴۰۰ را مشخصه‌یابی می‌کنند. هم محیط‌ها و هم آزمایش‌ها در جهتی پیش می‌روند که علی‌نژاد^۴ رسانه‌ای شدن عاطفی-فناورانه با عملکردهای مراقبتی می‌خواند:

-
1. Chirico
 2. Gaggioli
 3. Museum exhibition
 4. Alinejad